

Nogle bemærkninger om appelbegrænsning i civile retssager - 10.000-kr.s-grænsen

Af fuldmægtig Kristine Queitsch, Procesbevillingsnævnet

Artiklen er en gennemgang af retspraksis vedrørende 10.000-kr.s-grænsen i appelbegrænsningsreglerne i civile retssager.

Reglerne om appelbegrænsning i civile retssager blev indført den 1. juli 1990 ved lov nr. 396 af 13. juni 1990, således at visse byretsafgørelser kun kunne indbringes for landsretten med Justitsministeriets tilladelse. Ved lov nr. 390 af 14. juni 1995 blev reglerne ændret, således at kompetencen pr. 1. januar 1996 blev overført fra Justitsministeriet til Procesbevillingsnævnet.

Appelbegrænsningen i civile retssager er knyttet til en 10.000-kr.s-grænse, og fastlæggelsen heraf har givet anledning til en række spørgsmål, jf. navnlig Jens Anker Andersen i Fuldmægtigen 1990, side 83 ff og i Auktioner, 3. udg., side 447 ff, samt landsdommer Jochimsen i U 1992 B, side 97 ff. De to forfattere besvarer selv nogle af de rejste spørgsmål og lader andre ubesvarede. Højesteret og landsretterne har siden appelbegrænsningsreglernes indførelse i en række sager taget stilling til, i hvilket omfang anke- eller køretilladelse er nødvendig. Denne artikel opsummerer den praksis, som Jens Anker Andersen og Jochimsen beskriver, samt den efterfølgende praksis.

- 10.000-kr.s-grænsen gælder ved
  - anke af byretsdomme i civile sager, jf. retsplejelovens §368, stk. 1
  - kære af byrettens kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, jf. retsplejelovens §389, stk. 2
  - kære af bestemmelser i byretsdomme om sagsomkostninger, jf. retsplejelovens §391, stk. 1
  - kære af fogedrettens afgørelser om udlæg, jf. retsplejelovens §584, stk. 2
  - kære af fogedrettens afgørelser om omkostninger, jf. retsplejelovens §584 a, stk. 2.

Anke af byretsdomme i civile sager

Procesbevillingsnævnets anketilladelse er nødvendig, hvis sagen angår krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., jf. retsplejelovens §368, stk. 1.

Appelbegrænsningsreglen i §368, stk. 1, finder anvendelse på domme afsagt af boligretten, jf. lejelovens §113, stk. 1, der henviser til retsplejelovens regler, og U 1992.86 H.

§368, stk. 1, finder endvidere anvendelse ved særskilt anke i den civile retsplejes former af civile krav, som er pådømt i straffesager i medfør af retsplejelovens §996, jf. *Vestre Landsrets dom af 1. marts 1994, ankesag B-0074/94*:

T blev ved byretten idømt en straf af fængsel i 1 år og 6 måneder for vold af særlig farlig karakter i medfør af straffelovens §246, jf. §245, stk. 1. T blev endvidere dømt til at betale 10.000 kr. i torterstatning samt 420 kr. i erstatning for svie og smerte til forurettede. T ankede dommen i den borgerlige retsplejes former, jf. retsplejelovens §996, for så vidt angik det ved dommen pådømte erstatningskrav. For landsretten påstod T frifindelse mod betaling af 420 kr. Landsretten afviste anken, da Justitsministeriets anketilladelse ikke forelå, jf. herved retsplejelovens §996, jf. §368, stk. 1, jf. stk. 2.

I en injuriersag, som er en straffesag i den civile retsplejes former, fandt landsretten, at byrettens dom kunne ankes uden tilladelse fra Justitsministeriet, jf. U 1992.646 V. Af resuméet i Ugeskriftet fremgår, at den pågældende redaktør var blevet idømt 15 dagbøder ` 200 kr. og dømt til at betale en erstatning på 5.000 kr. Endvidere var nogle af redaktørens udtalelser blevet mortificeret, ligesom han var blevet dømt til at offentliggøre domskonklusionen.

Af de specielle bemærkninger til §368, stk. 1[1] fremgår, at sager uden økonomisk værdi, f.eks. visse anerkendelsessøgsmål, ikke er omfattet af ankebegrænsningsreglerne og derfor frit kan appelleres.

At en sag er anlagt som anerkendelsessøgsmål, hindrer ikke i sig selv, at sagsgenstanden kan gøres op i penge. Se til illustration følgende 2 sager:

Vestre Landsrets dom af 8. marts 1994, ankesag B-0281/1994: Appellanten havde dels nedlagt påstand om, at indstævnte tilpligtedes at anerkende, at nogle varmfordelingsmålere var uegnede til fordeling af varmeudgifter mellem lejerne, dels at indstævnte tilpligtedes at betale kr. 7.709,54. Landsretten afviste sagen, da den - uanset formuleringen af appellants påstand

<13>

for landsretten - angik et krav, som havde en økonomisk værdi, der ikke oversteg 10.000 kr., og da der ikke forelå tilladelse fra Justitsministeriet, jf. §368, stk. 1.

Højesterets kendelse af 26. april 1996 i sag 124/1996: I en sag anlagt ved byretten var der nedlagt påstand om, at et forsikringsselskab tilpligtedes at anerkende, at der ikke forelå oplysninger, som berettigede et krav om betaling af 3.386,03 kr. eller præmieforhøjelse for 1995 og 1996 med i alt 3.968 kr. Dommen blev anket til landsretten, som afviste anken, idet sagen angik et krav, der efter påstanden for landsretten havde en økonomisk værdi, der ikke oversteg 10.000 kr. Appellanten anmodede efterfølgende om genoptagelse af anken, idet de i den tidligere påstand nævnte beløbsangivelser blev udeladt. Landsretten afviste på ny anken, da sagen - uanset den ændrede formulering af påstanden - fortsat angik et krav, der ikke oversteg 10.000 kr. Denne dom blev anket til Højesteret, som afviste sagen, da der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens §371.

Hvis byrettens dom vedrører det formelle spørgsmål, om sagen kan finde sin afgørelse ved domstolene, og påstanden for landsretten er hjemvisning til realitetsbehandling i byretten, kræves der ikke anketilladelse, uanset at sagen vedrører en sagsgenstand på under 10.000 kr., jf. *Vestre Landsrets kendelse af 2. februar 1996, ankesag B-2558/1995*:

Sagsøger S anlagde sag mod et menighedsråd M med påstand om betaling af 4.672,50 kr. under anbringende af, at M var erstatningsansvarlig over for S som følge af, at M uretmæssigt havde ophævet en lejekontrakt. Kontrakten indeholdt en bestemmelse om, at eventuelle tvistigheder skulle afgøres af Provstiuvalget, og under sagen opstod det formelle spørgsmål, om erstatningsspørgsmålet skulle afgøres endeligt af Provstiuvalget eller af domstolene. Byretten afviste sagen. Dommen blev anket til landsretten med påstand om hjemvisning og realitetsbehandling, og der opstod spørgsmål om, hvorvidt Procesbevillingsnævnets anketilladelse var fornøden. Vestre Landsret udtalte, at da byretten alene havde truffet afgørelse om et formalitetsspørgsmål og efter påstanden for landsretten, fandtes §368, stk. 1, 2. pkt., ikke at udelukke anke uden tilladelse.

Det er påstanden for landsretten, der er afgørende for, om der kræves tilladelse, jf. U 1992.86 H.[2] I denne sag gik appellants påstand for landsretten ud på frifindelse for betaling af det beløb på 9.648,28 kr., som ved boligrettens dom var blevet tilkendt indstævnte. For boligretten angik sagen herudover spørgsmålet om størrelsen af indstævntes årlige leje. Landsretten fandt ikke sagen omfattet af appelbegrænsningen, da sagen for boligretten havde en værdi, som oversteg 10.000 kr. Højesteret udtalte:

»Sagen angår for landsretten et krav på 9.628,48 kr. Da §368, stk. 1, 2. pkt., efter sin ordlyd må forstås således, at det er den økonomiske værdi efter påstan-

den for landsretten, der er afgørende for, om anke kun kan ske med justitsministerens tilladelse, tager Højesteret herefter kærøendes påstand til følge.«

På baggrund af U 1992.86 H anfører Jochimsen i U 1992 B, side 100, at §368, stk. 1, også må antages at omfatte større sager, sager med en sagsgenstand på f.eks. flere hundrede tusind kroner, idet bestemmelsen må forstås således, at værdikriteriet skal anvendes på forskellen mellem appellansens påstand i ankestævningen og byretsdommens konklusion.

Dette synspunkt er nu fulgt af Østre Landsret og formentlig Vestre Landsret:

Østre Landsrets kendelse af 17. juni 1996, ankesag B-0922/1996: Indstævnte var ved byrettens dom blevet pålagt at betale 12.843,71 kr. Appellanten gentog sin for byretten nedlagte påstand om betaling af 21.639,41 kr. Anken afvistes under henvisning til retsplejelovens §368, stk. 1, 2. pkt.

Vestre Landsrets afgørelse af 17. januar 1996, ankesag B-0012/1996: Ved byrettens dom var indstævnte blevet dømt til at betale 34.285 kr. Appellanten nedlagde for landsretten påstand om, at indstævnte tilpligtedes at betale yderligere 6.482,74 kr. Anken afvistes under henvisning til retsplejelovens §368, stk. 1, 2. pkt.[3]

I adskillige afgørelser er sagens værdi i relation til 10.000-kr.s-grænsen beregnet efter principperne i retsplejelovens §228, som er placeret i kapitlet om retternes saglige kompetence.

I overensstemmelse med retsplejelovens §228, stk. 1, 2. pkt., anføres det i bemærkningerne til §368, stk. 1,[4] at såfremt appellansens krav består af flere mindre krav, der tilsammen overstiger 10.000 kr., kan dommen frit ankes. Kravene skal således sammenlægges ved objektiv kumulation.

Såfremt der er flere parter i en sag, har Vestre Landsret i flere afgørelser antaget, at kravene ikke skal sammenlægges. Denne fortolkning af ankebegrænsningsreglen er i overensstemmelse med fortolkningen af retsplejelovens §228, jf. betænkning nr. 773/1976, side 57, hvor det anføres, at værdien af flere parters krav i almindelighed ikke lægges sammen ved subjektiv kumulation. Der kan blandt andet henvises til *Vestre Landsrets afgørelse af 4. oktober 1996, ankesag B-0687/1996:*

Appellanten, som var udlejer, havde for landsretten nedlagt påstand om, at 54 lejere tilpligtedes at anerkende, at den årlige husleje for deres lejemål blev forhøjet med nærmere angivne beløb. For ingen af de indstævnte lejere oversteg den årlige huslejestigning multipliceret med 10 dog 10.000 kr. Appellanten gjorde gældende, at der forelå nødvendigt procesfællesskab

<14>

mellem lejerne. Landsretten afviste, at appellansens krav over for de indstævnte lejere var af en sådan beskaffenhed, at der forelå nødvendigt procesfællesskab. Ankesagen afvistes, da sagen mod de indstævnte angik krav, som efter påstandene for landsretten havde en økonomisk værdi, der ikke oversteg 10.000 kr., jf. retsplejelovens §228, stk. 1, 2. pkt. Herefter kunne dommen kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse, som ikke forelå.

Det er uvist, hvorledes retsstillingen er i den situation, hvor en eller flere parters krav overstiger 10.000 kr., mens andre parters krav er under 10.000 kr. Der kan henvises til *U 1995.897 H:*

Retten i Århus frifandt et malerfirma i en sag anlagt af Malerforbundet i Danmark som mandatar for i alt 10 personer, der havde påstået betaling af et samlet beløb på 132.140,69 kr. Vestre Landsret afviste ved dom anke af den del af byrettens dom, som angik 6 af personernes anke, under henvisning til, at sagsgenstanden for hver af de pågældende var mindre end 10.000 kr., hvorfor anke vedrørende disse krav krævede Justitsministeriets tilladelse, jf. retsplejelovens §368, stk. 1. Højesteret afviste kære af landsrettens dom, da denne, uanset afvisningsspørgsmålets principielle karakter, ikke uden Justitsministeriets tilladelse kunne indbringes for Højesteret ved anke eller kære, jf. retsplejelovens §371, stk. 1. sammenholdt med §369, stk. 3.

Højesteret tilkendegav altså, at spørgsmålet har principiel karakter. Det er muligt, at man heri kan indlægge, at der var mulighed for at anke uden tilladelse under hensyn til, at der forelå kumulation med

krav, der oversteg 10.000 kr., jf. herved princippet i retsplejelovens §250, stk. 1, nr. 3.

Renter og sagsomkostninger tages ikke i betragtning ved opgørelsen af sagens værdi, jf. princippet i retsplejelovens §228, stk. 1, 3. pkt., og f.eks. *Vestre Landsrets dom af 20. juni 1994, ankesag B-1223/1994.*

Retsplejelovens §228, stk. 2, er i flere utrykte afgørelser i lejesager fra Vestre Landsret blevet benyttet til at beregne sagens værdi i relation til §368, jf. f.eks. den ovenfor nævnte *Vestre Landsrets afgørelse af 4. oktober 1996, ankesag B-0687/1996.* Hvis lejemålet er fraflyttet, eller et fraflytningstidspunkt er oplyst, beregnes sagsværdien på grundlag af den omtvistede månedlige leje indtil fraflytningstidspunktet, jf. for eksempel *Vestre Landsrets dom af 13. juni 1995, ankesag B-1089/1995.*

Kære af byrettens omkostningsafgørelser i civile sager

Det kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse at kære byrettens kendelser og beslutninger om *sagsomkostninger*, der er fastsat til højst 10.000 kr., jf. retsplejelovens §389, stk. 2. Tilsvarende gælder bestemmelser om sagsomkostninger i byretsdomme, jf. retsplejelovens §391, stk. 1 og 2.

§389, stk. 2, er ikke efter sin nuværende ordlyd begrænset til sagsomkostningsafgørelser truffet af en *byret*, men bestemmelsen må åbenbart forstås således, at appelbegrænsningen kun vedrører kæreadgangen fra byret til landsret. Af bestemmelsens oprindelige ordlyd i lov nr. 390 af 13. juni 1990 fremgik det udtrykkeligt, at appelbegrænsningen vedrørte kæreadgangen til landsretten, og det kan ikke antages, at lovgiver ved ændringen af bestemmelsens ordlyd pr. 1. januar 1996 har tilsigtet at indføre en 10.000-kr.s-grænse for så vidt angår kære af landsrettens og Sø- og Handelsrettens omkostningsafgørelser til Højesteret. Det bemærkes i den forbindelse, at de øvrige bestemmelser, der knytter appelbegrænsningen til en 10.000-kr.s-grænse, vedrører appeladgangen fra byret til landsret. Ændringen af bestemmelsens ordlyd er i øvrigt uomtalt i bemærkningerne.

Det er efter bestemmelsernes formulering byrettens fastsættelse af omkostningsbeløbet, der er afgørende for kæreadgangen - og ikke påstanden for landsretten, jf. Jochimsen, U 1992 B, side 100.

Særskilt appel af boligrettsdommes bestemmelser om sagsomkostninger er

<15>

omfattet af appelbegrænsningen, jf. *Vestre Landsrets kendelse af 2. december 1991, B-2197/1991.*[5]

Det kan forekomme, at byretten i en *kendelse* træffer bestemmelse om sagsomkostninger. En sådan situation er for eksempel forekommet i en sag, hvor en boligret efter mundtlig forhandling afsagde kendelse om, at en anmodning om at indbringe en huslejenævnsafgørelse for boligretten efter udløbet af den i boligreguleringslovens §43, stk. 1, fastsatte frist ikke kunne imødekommes. Boligretten traf samtidig bestemmelse om sagsomkostninger. Denne situation er hverken omfattet af ordlyden i §389, stk. 2, eller §391, stk. 1.[6] Østre Landsret har realitetsbehandlet et kæremål i en sag som den refererede uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. *Østre Landsrets afgørelse af 25. oktober 1996, B-2501/1996.*

Ifølge bemærkningerne til 1990-loven kan rettens bestemmelse om, at hver part bærer sine omkostninger (omkostningerne ophæves), frit appelleres.[7] Dette er også fastslået i retspraksis. For så vidt angår §389, stk. 2 - kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kr. - kan henvises til *U 1991.237 V* og *U 1992.745 H*. For så vidt angår §391, stk. 1 - bestemmelser i byretsdomme om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kr. - kan henvises til *Østre Landsrets afgørelse af 16. april 1996, B-0788/1996*, hvor landsretten uden kærertiladelse fra Procesbevillingsnævnet ændrede en sagsomkostningsbestemmelse i en dom, hvorefter hver part skulle bære sine omkostninger.

Salærfastsættelsen i fri proces-sager[8] er ikke omfattet af appelbe- grænsningsreglen, jf. bemærkningerne til 1990-loven.[9]

Det fremgår af retsplejelovens §259, stk. 3, 3. pkt., at der ved beskik- kelse af advokat efter §259, stk. 3, 2. pkt., gælder samme regler for salær og godtgørelse som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31. Det er uafklaret, om Procesbevillingsnævnets tilladelse er fornøden til kære af rettens beslutning om, at sagsøgte, der har en advokat beskikket efter retsplejelovens §259, stk. 3, 2. pkt., skal erstatte statskassens udgifter i forbindelse med advokatbeskikkelsen i medfør af retsplejelovens §335, se herved Jochimsen 1992 B, side 102. Vestre Landsrets afgørelse af spørgsmålet kan forventes, idet en sådan sag er indbragt for landsretten.[10]

Det må formentlig antages, at salærfastsættelsen til en syns- og skønsmænd frit kan kæres.

I nogle sager sker det, at sagsomkostninger ved tidligere processuelle skridt, f.eks. syn og skøn, indtales som en del af påstanden for byretten og ikke kun begæres godtgjort ved byrettens sagsomkostningsfastsæt- telse. Dommen vil derfor i sin konklusion komme til at tage stilling til sagsomkostninger både som et led i prøvelsen af hovedfordringen og som et led i sagsomkostningsfastsættelsen. Søges der i denne situation tilladelse til at kære de »samlede« omkostninger, skal begge beløb medregnes ved opgørelsen af sagens omkostninger. Der kan henvises til *Vestre Landsrets afgørelse af 30. september 1991, B-1311/1991*. [11]

Har retten tilkendt en part sagsomkostninger både fra modparten og fra en adciteret, og hvert omkostningsbeløb er under 10.000 kr., men samlet overstiger 10.000 kr., og den part, som er blevet tilkendt sagsomkostninger, ønsker at kære, kræves kærertiladelse. Beløbene skal således ikke sammenlægges, jf. *U 1996.1354 H*.

En vognmand V havde købt en vognmandsvirksomhed af A. Købet omfattede en kontrakt med Bomholms Fælleskommunale Affaldsbortskaffelse I/S (BOFA), som godkendte overdragelsen. Klagenævnet for Udbud annullerede imidlertid godkendelsen, og V anlagde herefter sag mod A med påstand om ophævelse af handlen. A adciterede BOFA under sagen. V indgik forlig med BOFA, og hævdede herefter sagen mod A. Ifølge forliget blev det overladt til retten at fastsætte sagens omkostninger. Retten besluttede herefter, at V og BOFA hver skulle betale kr. 7.500 i delvise sagsomkostninger til A. A kærede denne ken- delse til landsretten med påstand om betaling af et højere beløb. Østre Landsret afviste kæremålet, da der ikke forelå fornøden tilladelse fra Procesbevillingsnæv- net, jf. retsplejelovens §389, stk. 2. Landsrettens kendelse blev med Procesbe- villingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens §392, stk. 2, indbragt for Højeste- ret, som stadfæstede kendelsen, da kærende er blevet tilkendt et omkostnings- beløb på 7.500 kr. hos hver af de øvrige parter. Herefter fandtes kære af om- kostningsafgørelsen at kræve tilladelse.

Tilsvarende gælder, hvis byretten har tilkendt en sagsøgt sagsomkost- ninger af sagsøger, mens en anden sagsøgt i samme sag tilpligtes at betale sagsomkostninger til sagsøger, og sagsøger ønsker at kære »hele« omkostningsafgørelsen, jf. *Vestre Landsrets afgørelse af 17. juli 1996, B-1418/1996*.

En virksomhed N anlagde sag mod to samlevende A og B med påstand om betaling af ca. 66.000 kr. for leverede byggematerialer. Sagsøgte A erkendte at skyldte det påståvnte beløb, mens sagsøgte B gjorde gældende, at hun aldrig havde bestilt varer hos N. Herefter hævdede virksomheden sagen over for B. Byretten domte A efter sagsøgerens påstand og traf i dommen bestemmelse om, at A skulle betale 3.500 kr. i sagsomkostninger til N, mens N skulle betale 7.250 kr. til B. N kærede omkostningsafgørelsen til landsretten, som afviste sagen, da der ved »de påkærede afgørelser« var fastsat omkostningsbeløb, der ikke oversteg 10.000 kr., og da kære således krævede Procesbevillingsnævnets tilladelse, som ikke forelå.

Vestre Landsret har i *U 1996.1231 V* - i overensstemmelse med Ve- stre Landsrets dom i *U 1995.897 H* - antaget, at den omstændighed, at sagsøgte frit kan kære en bestemmelse i en dom om sagsomkostninger på over 10.000 kr. i forhold til den ene af tre sagsøgere, ikke giver fri

adgang til kære i forhold til de to øvrige sagsøgere, der hver især var pålagt sagsomkostninger under 10.000 kr. (Dissens).

Kære af fogedrettens afgørelser om udlæg

Der hersker en del uklarhed med hensyn til appelbe- grænsningsreglernes anvendelsesområde uden for den egentlige civile retspleje.

En rettesnor findes i forarbejderne til 1990-loven.[12] Det fremgår heraf, at de foreslåede ændringer i reglerne om appeladgang er begræn- set til retsplejelovens område og således ikke vedrører appeladgang som følge af anden lovgivning, f.eks. den særlige ankeadgang i kon- kurslovens §248.

Ifølge retsplejelovens §584, stk. 2, kræves Procesbevillingsnævnets tilladelse til kære af *afgørelser om udlæg for krav, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr.*

§584, stk. 2, omfatter ikke fogedrettens afgørelser om andre former for fogedforretninger, f.eks. arrest- og forbudsforretninger. Dette må også gælde umiddelbare fogedforretninger, selv om der under sådanne forretninger kan blive tale om at foretage udlæg for det beløb, som rekvirentens krav kapitaliseres til for eksempel efter retsplejelovens §529, stk. 1, jf. Jens Anker Andersen i

<16>

Auktionen, 3. udg., side 452, og i Fuldmægtigen 1990, side 84. §584, stk. 2, finder heller ikke anvendelse på fogedrettens afgørelser i auk- tionsager.

Østre Landsret har i en *kendelse af 17. september 1991, B-272/1991* antaget, at §584, stk. 2, også gjaldt i et tilfælde, hvor rekvirentens be- gåring om udlæg på godt 7.000 kr. blev afvist med den begrundelse, at kravet var omfattet af kreditkøbsloven, og at rekvirenten derfor var henvist til i stedet for udlæg at tilbagetage den solgte genstand i medfør af kreditkøbslovens §22.[13]

Fogedretsafgørelser, der alene tager stilling til, om en udlægsforret- ning skal fremmes, og hvor der altså ikke foretages udlæg, omfattes også af kærebe- grænsningsreglen i §584, stk. 2, jf. f.eks. *Vestre Landsrets kendelse af 5. september 1996, B-1735/1996*:

Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER) havde hos en landmand begæret udlæg for skyldige AER-bidrag, i alt 4.353.06 kr. Rekviritus bestred at være pligtig at betale AER-bidrag, idet han kun havde én lønmodtager ansat, jf. AER-lovens §20, stk. 2, 1. pkt. Fogedretten gav rekviritus medhold og nægtede fogedsagen fremme. AER kærede til landsretten uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Vestre Landsret afviste kæremålet, »da kærendes krav ikke overstiger 10.000 kr.«, jf. retsplejelovens §584, stk. 2, 1. pkt.

I to kendelser om parkeringsafgifter fra 1993 og 1995 har henholdsvis Østre og Vestre Landsret tilladt fogedretsafgørelser om, hvorvidt rekvirentens krav består, kært uden tilladelse. Østre Landsrets kendelse fremgår af *U 1995.38 H*:

Indkærede begærede en fogedforretning mod kærende fremmet for en parke- ringsafgift på 700 kr. inkl. retsafgift. Parkeringsafgiften var pålagt i medfør af parkeringsbekendtgørelse af 7. juni 1992 for Tårnby politikreds, §2, jf. §1, jf. færdselslovens §121, hvorefter der er parkeringsforbud bestemte steder for bl.a. påhængskøretøj i tidsrummet kl. 19.00-07.00, dog således at visse påhængs- køretøjer må parkeres bestemte steder i indtil 24 timer. Kærende havde parkeret sin påhængsvogn i et af bekendtgørelsen omfattet område i over 24 timer. Kærende protesterede mod fogedbegæringen under henvisning til, at påhængs- køretøjet ikke var omfattet af parkeringsforbuddet i bekendtgørelsen, da køre- tøjet i observationstiden havde været til- og frakoblet trækkende køretøj. Fo- gedretten i Tårnby bestemte, at fogedforretningen skulle fremmes, da forbuddet mod parkering af påhængskøretøj i mere end 24 timer efter en naturlig sproglig fortolkning omfattede ethvert påhængskøretøj, uanset om påhængskøretøjet var tilkoblet trækkende køretøj eller ej. Østre Landsret og Højesteret stadfæstede kendelsen i henhold til de af fogedretten anførte grunde.

Østre Landsret udtalte, at »efter indholdet af fogedrettens kendelse finder landsretten ikke grundlag for at afvise kæremålet i medfør af retsplejelovens §584, stk. 2.« Højesteret, som behandlede kæremålet

efter at have meddelt tilladelse i medfør af retsplejelovens §399, kan ikke antages at have endosseret Østre Landsrets synspunkt.

Vestre Landsrets kendelse er trykt i *U 1995.776 V*:

S, som i medfør af §121, stk. 1, nr. 4, jf. §29, stk. 3, nr. 2, var blevet pålagt en parkeringsafgift for parkering ud for ind- og udkørselen til hans egen ejendom i det indre Aalborg, havde bestridt, at der var hjemmel til at pålægge ham afgiften. Fogedretten nægtede at fremme forretningen, idet afgiften ikke sås pålagt med rette. Landsretten udtalte, at det ikke af lovteksten eller af forarbejderne til §29, stk. 3, nr. 2, fremgår, at bestemmelsen har til formål at hindre, at en ejers til- og frakørsel fra hans ejendom kan ske uhindret, men at bestemmelsen byggede på overordnede hensyn til trafikens afvikling uden fare eller ulempe, jf. §28, stk. 1. Da det, der var oplyst om den konkrete parkering, ikke kunne begrunde fritagelse for pligten til at overholde parkeringsforbudet, var afgiften pålagt med rette.

Landsretternes afgørelser er formentlig truffet ud fra mere overordnede betragtninger om, at sager, hvor fogedretten ved lovfortolkning el.lign. tager stilling til, om rekvirentens krav består, ikke bør rammes af appelbegrænsningen. Det er uvist, om denne retsstilling fortsat er gældende, jf. den ovenfor refererede kendelse af 5. september 1996 fra Vestre Landsret, B-1735/1996, hvor landsretten afviste kære uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Denne sag drejede sig ligeledes om et lovfortolkningsspørgsmål. De betænkeligheder ved appelbegrænsningen, som afgørelserne om parkeringsafgift formentlig er udtryk for, er muligvis blevet mindre ved Procesbevillingsnævnets oprettelse.

§584, stk. 2, omfatter ikke tredjemands kære, jf. *U 1992.160 V*, hvor to kæremål afvistes, men hvor tredjemands kæremål ikke fandtes at være afskåret ved §584, stk. 2.

Har udlægsrekvirenten begrænset sin udlægsbegæring til højst 10.000 kr., selv om hans fordring overstiger dette beløb, er han omfattet af appelbegrænsningsreglen, jf. *Vestre Landsrets kendelse af 11. februar 1992, B-9/1992*, refereret i *Fuldmægtigen 1992*, side 127:

B begærede udlæg foretaget hos S på grundlag af en voldgiftskendelse, i henhold til hvilken S var pålagt at betale 136.506,23 kr. Udlægsbegæringen var begrænset til 10.000 kr. Tvisten angik for fogedretten spørgsmålet, om voldgiftskendelsen i henhold til lov om arbejdsretten §20, stk. 2, kunne fuldbyrdes, og fogedretten nægtede at fremme forretningen. Fogedrettens kendelse blev kærret til landsretten, idet B under henvisning til sit samlede krav hos S gjorde gældende, at kære af kendelsen ikke var afskåret under henvisning til §584, stk. 2. Landsretten udtalte: »Da sagen, når kærrende har begrænset sin

<17>

begæring om udlæg som sket, angår afgørelse om udlæg for krav, der har en økonomisk værdi af højest 10.000 kr., kan kendelsen kun kærres med tilladelse fra justitsministeren, jf. retsplejelovens §584, stk. 2. Da en sådan tilladelse ikke foreligger, afviser landsretten kæremålet.«

Dette gælder dog ikke, såfremt fogedretten tager stilling til størrelsen af rekvirentens fulde fordring, idet rekvirentens eksempelvis bestrider fordringens størrelse i medfør af retsplejelovens §578, jf. *Vestre Landsrets kendelse af 27. februar 1992, B-2505/1991*, refereret i *Fuldmægtigen 1992*, side 127:

Ved en tvangsauktion den 26. januar 1988 erhvervede en ufyldstgjort panthaver en landbrugsejendom for en budsum på 1.600.000 kr. Restfordringen kunne opgøres til 944.920,41 kr. Med overtagelse den 26. februar 1990 solgtes ejendommen for 1.667.000 kr. Ved rekvirition af 6. august 1990 begærede panthaveren udlæg hos den tidligere ejer for et beløb, som af omkostningsmæssige grunde var begrænset til 10.000 kr. Skyldneren havde blandt andet nedlagt påstand om nedsættelse af det skyldige beløb efter §578. Fogedretten nedsatte fordringen. Landsretten ændrede afgørelsen, idet kæremålet fremmedes, uanset at fordringen af omkostningsmæssige grunde var begrænset til 10.000 kr., idet »der efter indholdet af den pågældende kendelse og dennes konklusion ikke var grundlag for at afvise kæreren efter retsplejelovens §584, stk. 2.«

Kære af omkostningsafgørelser i fogedsager

Det kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet at kære fogedrettens afgørelser om omkostninger, der er fastsat til mere end 10.000 kr., jf. retsplejelovens §584 a, stk. 1 og 2.

§584 a om fogedrettens omkostningsafgørelser finder anvendelse på alle former for fogedforretninger, jf. Kommenteret Retsplejelov, 5. udg., bind II, side 107. §584 a finder således også anvendelse på umiddelbare fogedforretninger, jf. Jens Anker Andersen i *Auktioner*, 3. udg., side 457.

Det må efter placeringen af §584 a i det generelle kapitel om appel af fogedrettens afgørelser antages, at §584 a også finder anvendelse på auktionssager. Jens Anker Andersen har dog givet udtryk for den modsatte opfattelse i *Auktioner*, 3. udg., side 452 og 457. Tidligere var bestemmelsen om kærebeholdning vedrørende fogedrettens omkostningsafgørelser placeret i §503, og det kunne på grund af denne placering antages, at bestemmelsen ikke fandt anvendelse på auktionssager.

Spørgsmålet om sagsomkostninger i en forbudssag afgøres almindeligvis under justifikationsagen, jf. betænkning nr. 1107/1987 om arrest og forbud, side 123. Såfremt der ikke bliver anlagt nogen justifikationsag, f.eks. fordi rekvirenten tilbagekalder sin anmodning, eller forbud ikke gennemføres, er det fogedretten, der efter anmodning skal træffe bestemmelse om sagens omkostninger, jf. retsplejelovens §647, stk. 2, 1. pkt. Af *U 1996.707 V* fremgår, at appelbegrænsningsreglen i §389, stk. 2, vedrørende kendelser og beslutninger om sagsomkostninger i borgerlige sager finder anvendelse på en sådan afgørelse.[14]

Appel af skifterettens afgørelser

Appel af skifterettens afgørelser i dødsboer, separations- og skilsmisseboer, jf. skiftelovens kap. 6, samt boer i henhold til skiftelovens §82, sker efter reglerne i retsplejelovens kap. 58. Appelbegrænsningen finder anvendelse på disse afgørelser, jf. *Vestre Landsrets kendelse af 2. december 1991, B-2240/1991*,[15] hvor en ankesag vedrørende en skifteretsdom om fællesboddeling blev afvist under henvisning til bestemmelsen i retsplejelovens §368, stk. 1, jf. §§662 og 664, stk. 1.

Se endvidere *Vestre Landsrets kendelse af 26. november 1993, B-2443/1993*, refereret i *Fuldmægtigen 1994*, side 24:

På en skiftesamling, hvortil der var indvarslet i Statstidende, stadfæstede skifteretten en boopgørelse den 12.10.1993. Mere end 4 uger efter ankede en af arvingernes advokater boopgørelsen med påstand om, at noget indbo, der var solgt for 3.950 kr., blev vurderet, ligesom man ønskede vurdering af noget andet indbo. Anken blev afvist af landsretten under henvisning til, at anken var iværksat af en advokat, der ikke havde møderet for landsret, at sagsgenstanden vedrørte krav, der ikke oversteg 10.000 kr., og Justitsministeriets tilladelse ikke forelå, og at ankestævningen var indleveret for sent.

Også efter den nye lov om skifte af dødsboer,[16] der træder i kraft den 1. januar 1997, gælder appelbegrænsningsreglerne i retsplejeloven, jf. lovens §105, stk. 1 (se betænkning 1270/1994 om skifte af dødsboer, side 317).

Det følger af forarbejderne til 1990-loven,[17] at skifterettens domme i henhold til konkursloven ikke er underlagt 10.000-kr.s-grænsen.

Det er derimod uvist, om forarbejderne også fører til, at Procesbevillingsnævnets tilladelse er ufornøden ved særskilt kære af bestemmelser om sagsomkostninger i domme afsagt af skifteretten i henhold til konkursloven, se herved konkurslovens §248, stk. 3, som indeholder en henvisning til bestemmelsen i retsplejelovens §391, stk. 1, herunder 10.000-kr.s-grænsen (men ikke til §391, stk. 2, som giver Procesbevillingsnævnet kompetence til at meddele tilladelse til særskilt kære af bestemmelser om sagsomkostninger i domme, der er fastsat til højst 10.000

<18>

kr.). Se også Munch, Konkursloven med kommentarer, 7. udg., side 919.

Kære af tinglysningsafgørelser

En tinglysningsdommers afgørelser i henhold til tinglysningsloven kan kæres i medfør af tinglysningslovens §36.

Bestemmelsen indeholder ikke en henvisning til retsplejelovens regler, og det må derfor antages at følge af den refererede udtalelse fra bemærkningerne, at appelbegrænsningsreglerne ikke omfatter kære efter tinglysningslovens §36, jf. Jens Anker Andersen i Fuldmægtigen 1992, side 85 og Karnov 1995, note 197, spalte 3889.

1. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 785.
2. Se også Torsten Hesselbjerg i Juristen 1990, side 336.
3. Det må formodes, at landsretten ville være nået til samme resultat, hvis appellanten - måske mere naturligt - havde nedlagt påstand om betaling af 40.767,74 kr.
4. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 784 f.
5. Kendelsen er refereret af Jochimsen i U 1992 B, side 102.
6. PBN j.nr. 1996-21-188.
7. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 785.
8. Det bemærkes, at rettens omkostningsafgørelse i en sådan sag kan kæres, uanset at der ikke er taget kæreforbehold, jf. Kommenteret Retsplejelov, 5. udg., bind I, side 609 med henvisninger.
9. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 785.
10. PBN j.nr. 1996-21-173.
11. Afgørelsen er refereret af Jochimsen i U 1992 B, side 99.
12. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 768.
13. Kendelsen er refereret i Fuldmægtigen 1992, side 109, og af Lennart Lyngge Andersen i Lov om Kreditaftaler med kommentarer, 2. udg., side 264.
14. Det kan overraske, at landsretten i sine præmisser henviser til retsplejelovens §503, stk. 2, idet denne bestemmelse blev ophævet pr. 1. januar 1996.
15. Kendelsen er refereret af Jochimsen i U 1992 B, side 101.
16. Lov nr. 383 af 22. maj 1996.
17. Folketingstidende 1989/90, tillæg A, spalte 768 (se ovenfor).